

Núria Masmiquel, Vic, 25 de març del 2017

EN QUIN MOMENT HEM PASSAT A TENIR SANG D'ORXATA?

*"... reflexiono sobre els límits de la humanitat,
i no arribo mai a cap conclusió definitiva"*

Així acaba un dels seus contes i al mateix temps es descriu una constant de la seva literatura. Els relats del bardera són això, microhistòries d'humanitat, universalitat i atemporalitat. Històries actuals i al mateix temps de l'any de la maria castanya, històries que mai s'acaben, estranyes i molt properes.

Som nens de llet, la humanitat encara per fer. El futur? Les noves generacions? On anirem a parar? En damià respon en minúscules, com ell mateix, modest i honest; però ho deixa ben clar, ho diu ras i curt: l'home és senzill i humil, també minúscul. Podria semblar bonic, però fa por. Els protagonistes no són sempre nens, però són sempre petits, insignificants, gairebé invisibles. Antiherois humiliats que passen desapercibuts i no passaran mai a la Història. No tenen nom ni identitat però tots els coneixem; configuren l'altra humanitat no relatada, la història en minúscula, la cara amagada més autèntica, massa autèntica. Honestos –com els nens– ens mostren la veritat. La massa, el ramat o comparsa, la humanitat en minúscula: repetida, indiferent, pobra, avorrida, malalta, trista i mediocre. Personatges sense personalitat, immadurs, infantils i ingenus. Titelles domèstics que obeeixen i giren al voltant de la televisió, un altre personatge present en molts dels relats, metàfora de la vida mediatitzada. La tele és eix vertebrador i el centre de la família, els uneix i també els separa. La tele –al centre de la casa– permet viure en un pla irreal i oblidar, aïllar-se, alienar-se i també sublimar, experimentar sense haver de viure ni arriscar-se i poder-se mantenir, també, en la plàcida ignorància. Vivim en una meta realitat gràcies a la virtualitat, vivim en un conte. Som una massa que es deixa portar per quietisme

existencial, massa humans; i masses humans que han perdut els somnis obeint al "què diran". Gent que no ha sabut trobar el seu sentir ni sentit existencial, gent que ja no busca "la naturalesa i l'essència dels núvols" i esdevenen attrezzo, cosificats, objectes sense ànima. Personatges que fan un paper i ens són molt propers, íntims. Gent, sense nom, en plural, deshumanitzats. Nosaltres –els lectors omniscients– ens hi sentim identificats quan ens reconeixem observant distants la decrepitud de la rassa humana, la pròpia. La realitat és grotesca, com un circ; despersonalitzada, maquillada, esperpèntica, un espectacle deplorable que paguem entre tots; però mirem la sòrdida realitat a través d'una pantalla, una cuirassa.

Llegeixo en Damià i penso en l'últim home de Nietzsche. Degradat, ja no sap viure més enllà d'una societat nihilista que el manté sotmès i submís dins la corrent que el mana. Ramat d'ànimes solitàries, ànimes que ja no es queixen, que demanem disculpes si mai treuen els ullals. Massa innocents, massa bons, massa obedients. Massa informe. Nens abandonats o orfes de pare i mare, nens no desitjats, nens que han matat la mare al part, nens sense Història, sense sentit. Desarrelats, deformats i uniformats, sense estimar ni sentir-se estimats. Buïts, desanimats. Estimant nines inflables o famílies de drap, amors insubstancials fets de matèria, es compren però no omplen, però tampoc maten. Anormals però dins de la norma, fora de la moda. Molts personatges mutilats que no s'adonen que han perdut la seva ànima, i no els preocupa, no ho saben o desvien la mirada. Alguns, de fet, es senten orgullosos del seu dolor, de ser especials encara que sigui pel marcatge de l'estigma. Orgullosos d'estar mutilats. Conviuen amb i de la mala llet: agria i mala sort condensada. No saben mamar, no saben plorar, accepten el destí sense apoderar-se'n o en tot cas treballen per autodestruir-se més encara. Històries ocultes sota l'engany de l'esperança, gent que encara creu en els contes i en els prínceps, que venten el foc de la societat que els ha empobrit i creuen en el final feliç i que menjaran anissos. Gent al límit i sense límits. Ens hauria de fer por pensar que aquesta massa es pot desbordar, però no, ens han alletat a tots amb llet en pols, i la humanitat està deshumanitzada. Aquest cop en

damià no ens dóna sang i gore, no ens distreu la mirada, per això fa més por encara. Trobem a faltar que algú tregui la mala llet i comenci a tallar caps, però ningú ens vindrà a salvar. Em pregunto en quin moment hem passat a tenir sang d'orxata, i no arribo mai a una conclusió definitiva. Tampoc trec el coratge. Admeto que encara espero un final feliç, que el super-home de Nietzsche arribarà i ens despertarà –a hòsties i sense petons– d'aquest verí.